

M1-opgave C: Melodisk analyse

Opgave C: Melodisk analyse

Foretag en skriftlig melodisk analyse af denne melodi. Analysen skal indeholde en angivelse af melodiens struktur, herunder en inddeling i perioder/fraser, og en beskrivelse af opgavemelodiens melodiske og rytmiske opbygning. Melodiens toneart, taktart og ambitus angives i de tre bokse.

Faglige delmål fra vejledningen

Eksaminanden skal foretage en kortere skriftlig melodisk analyse af en melodi. Analysen ønskes formidlet i prosa. Elementer i beskrivelsen af opgavemelodiens melodiske og rytmiske opbygning kan være: Karakteristiske rytmiske motiver, tonegentagelser, trin- og springvise bevægelser, akkordbrydninger, prægnante intervaller, bevægelsesretning, simple og varierede gentagelser, sekvenser og omvendinger samt motivisk slægtskab, kernetoner, modulation og brug af toneartsfremmede toner, åbne og lukkede periodeslutninger, drejebbevægelser, melodiske buer og højdepunkt. Melodien vil være forsynet med taktal.

Analysemodel:

De tre "kasser" – toneart, taktart og ambitus:

Tonearten bestemmes ud fra de faste fortegn og den opgivende grundtone. Taktarten læses af noden. Ambitus er intervallet mellem laveste og højeste tone. Det kan fx være en lille septim, en oktav eller en oktav+lille tert. Husk at få stor/lille med på sekunder, tertser, sekster og septimer. Der skal ikke argumenteres for disse tre svar.

Form:

- Inddel melodien i overordnede perioder (store bogstaver) og del dem i fraser (små bogstaver).
- Perioderne kaldes fx A, B, C hvis de er forskellige A₁ og A₂ hvis de er beslægtede.

- Perioderne opdeles i fraser, fx A₁=(a - b₁) B₁=(c - b₂). Angiv taktal og husk at optakten ikke tæller med.

Beskriv melodien i de forskellige fraser/perioder:

Beskriv melodien i fraserne a, b ...

- Tonegentagelse, trinvis bevægelse, akkordbrydning, zig-zak-bevægelse eller vippebevægelse
- Melodiretningen kan være stigende, faldende, den kan have en bueform eller den kan bevæge sig omkring en *centraltone*.
- Er der karakteristiske intervaller eller rytmiske figurer. Karakteristiske motiver?
- Sekvensering – forskudt gentagelse af noget vi har haft før. Måske direkte gentagelse.

Tonalitet:

- Er der løse fortegn?
- Tyder det på en modulation?
- Er der toner der lyder "skæve"?

Beskriv sammenhængen i melodien:

Hvad er det der giver melodien sammenhæng?

- Er hele melodien en bueform? Hvor er toptonen?
- Er helheden præget af kontraster (modstilling) og/eller af gentagelse?

Ofte bruges melodi-linjen til at forme en stor bue (modstilling), og højtonen bruges til at skabe et melodisk klimaks i slutningen af sangen (modstilling), men i mange rytmiske sange er melodien snarere udformet som et ostinat, der gentages igen og igen (sammenhæng).

Eksempel-besvarelse:

Toneart: D   Taktart: 4/4   Ambitus: Oktav+
kvart (fra a til d)

Form:

Melodien forløber i 4 perioder, der hver består af to fraser. Det kan skematisk stilles op som

- A1 : a (t1-2)
a2 (t3-4)
- A2: a3 (t. 5-6)
a4 (t. 7-8)
- B: b (t. 9-10)
c (t. 11-12)
- C: a5 (t. 13-14)
c2 (t. 15-16)

De enkelte fraser/perioder:

a er formet som et lille rytmisk/melodisk motiv, hvor det mest karakteristiske er rytmen med det liftede 3-slag, tonegentagelsen og vippebevægelsen på 3-og. Frasen danner en lille bue og er en blanding af trinvis bevægelse og spring.

a2 er en variation hvor rytmen og tonegentagelsen er bevaret. Det fornemmes som et svar til a især på grund af den ændrede rytme i slutningen. Melodien er forskudt en tone op, så der er tale om sekvensering. Igen en lille bue og her er der – bortset fra optakten – kun trinvis bevægelse.

a3 er en blanding af rytmen i a og melodien i a2. Igen bueform og en blanding af trinvis bevægelse og spring.

a4 minder rytmisk om a2, og a3 og a4 former på samme måde som a-a2 en slags spørgsmål/svar. Her er buen forsvundet.

b-frasen i takt 9 kontrasterer rytmisk. Vi har for første gang ikke en optakt og vi har endda pause på 1-slaget. Melodien starter med 3 ¼-dele og fornemmes rytmisk tungere/simplere fordi det liftede 3-slag mangler. Melodiretningen er stigende.

c-frasen i takt 11 er især karakteristisk ved ¼-delstriolerne og ved en nedadgående melodibevægelse.

I den sidste periode har vi a5, der lægger sig rytmisk op af a-frasernes 1. takt men melodisk er varieret og også indeholder springet op på sangens toptone d, og så frasen c2, der er en variation af c. Nedadgående melodibevægelse og med ¼-delstriolen.

Tonalitet

Der er ingen løsefortegn i sangen, og ingen antydning af modulation væk fra d-dur

Helheden

Der er ikke en særlig klar melodisk udvikling i de to første perioder. Vi kan godt ane lidt buer i fraserne enkeltvis, men grundlæggende står melodien meget stille. Det er først i de to sidste og tydeligst i sidste periode dette brydes, idet C er udformet som en stor bue der starter i a5, der i sig selv er en bue rundt om højtonen, og c2, der er tydeligt nedadgående til grundtonen.

Der er et tydeligt rytmisk enhedspræg i den calypsorytme, der dominerer hele sangen. Vi får en kontrasterende del omkring B, og vender tilbage til a-motivet igen i C. Der er meget lidt melodisk udvikling men alligevel en opbygning omkring højtonen i sangen.